

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 14.

Üzlettelen periodus.

(K. Ö.) A budapesti gabonatörszén a spekuláció tartózkodik minden üzlettől. Ennek oka az a nagy bizonytalanság, mely az idei termés eredmény körül fenforog. Az egyik azt mondja, hogy rekord termés lesz és belefutadunk a saját zsirunkba. Egy nyitrai tudósító szerint magyar holdankint 12 mm. vagyis katasztrális holdankint 19 mm. buza lesz az átlag, 115 millió mm. búzát fogunk aratni az idén. Ez kérem nem tréfa. Ezt az a nyitrai tudósító egészen komolyan jelentette. Csak attól tartunk, hogy az a hőítés, mely közvetlen aratás előtt érte gabonánkat, annak a tudósítónak a fejét sem kerülte el. Olyan agylágyulás félet kell emlegetnünk. Vannak ismét, akik a hőítés és kényszerítés okozta károk következtében teljesen sötétben látnak. A hivatalos jelentés ugyan 42 millió mm. búzát helyez kilátásba. Hozzá teszi azonban, hogy ebbe a számadásba nincs beleszámítva a hőítés okozta kár.

Tulajdonképpen ez a hivatalos jelentés okozza az egész zavart. Mert ha a gazdasági tudósítók távirati uton beküldték a június utolsó és a júliusi első napok tropikus hőségének káros következményeiről szóló tudósításokat, akkor azokat mi okból nem lehetett volna július 6-ig feldolgozni. De július 6-án egy ter-

més jelentést kiadni, mely iránt nemcsak mi, hanem az egész világ érdeklődik és azt mondani, ime megterem az idén 42 millió mm. buza, 13.75 millió mm. rozs, 12.5—13 millió mm. árpa és 11.5—12 millió mm. zab és azután nyomban hozzátenni, hogy ez a termésbecslés azonban nem felel meg a valóságnak, mert az utolsó napokban a hőítés következtében sokat szenvedett a gabona, mely károsodásról a jövő terméscsúszás fog beszámolni, — oly hivatalos csodabogár, melynek párjára nem igen akadunk.

És hagyján, ha ezzel nem okoznánk kárt senkinek. De nagy kára van belőle a magyar mezőgazdaságnak, mely kegyes munkájának gyümölcsétől esik el. A külföldi lapok arról a hirhedt klauzuláról nem számolnak be és szentül megvannak győződve arról, hogy az idén 42, vagy ennél is több millió mm. búzát fogunk behordani. A külföldi börzék ehhez alkalmazkodnak. A budapesti börze pedig meg van ijedve. Ha nem lesz 42 millió mm. búza, hát akkor mennyi lesz? Ha nem lehet 30 millió métermázsát értékesíteni, mennyit lehet akkor áruba bocsájtani? Ugy a haussenak, mint a baissenak szárnyát szegték. Mert a 15 K 70 filléres kurzus nem kurzus. Kurzusnak kurzus azoknak a spekulánsoknak akik a búzát hiréből ismerik. Természetesen annál jobban ismerik a papiros búzát. De hogy termelők és a termelőknek legalább is 95 százaléka, másképp indoko-

latlan lenne az áresés, adná a szokvány búzát 15 K 70 filléren, oly abszurdum, mely bizonyításra nem szorul.

Börzei tulzásokban volt részünk az elmúlt kámpányban. A legnagyobb tulzás volt a márcziusi áresés. Ugy látszik, az ideai kámpányt is tulzással akarja megkezdeni.

Az üzlettelen periodus és a hozzá fűzött magyarázat, nem különben a börze mostani magatartása is ilyen tulzás. Mert utóvégre, mikor az elmúlt és a fojamatban levő kámpányban termésünket teljesen elfogyasztottuk és hozzá még importáltunk négymillió métermázsát, mely import a mostani konjunkturák mellett teljes lehetetlen, lévén mindenütt drágább a búza, mint nálunk, akkor egy közép-termés (ha ugyan az lesz), vagy precízzen mondva 4 millió mm plusz nem indokolja a világpiaczi áron aluli árjegyzést, nem indokolja az üzletelenséggel és a 15 K 70 filléres októberi kurzust.

Beszédünk és irásunk azonban mindazideig hiába való lesz, míg a gabonabörze mai szervezetén radikálisan nem változtatunk.

Apponyi beszél.

Kossuth Ferencz Liptó-Szt.-Miklósról már visszajött a fővárosba. Gróf Apponyi Albert is megszakítja eberhardi nyaralását és két napot itt tölt a fővárosban, a negyediket Komáromban, ahol vasárnap a pártszervező gyűlésen országgraszoló beszédet fog mondani, melyben

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A pályázat.

Írta: Joe Bangher.

— Nincs szerencsém! — dűnyögte Ned Clifton, miközben nyomorúságos legényszobájának ablakából kinézett a hatalmas város járó-kelő népségére.

Husvét ünnepének estéje köszöntött be, de az emberek és az ébredő természet általános vigsága éles ellentétben volt az ő tompa kétségbeesésével.

— Nincs szerencsám! — ismételte s a lemenő nap sugarainak játékát nézte, amelyek vidáman surrantak el a kövezeten.

Ned tehetséges író volt, de mindenféle kedvezőtlen vételem nem engedte eddig elismeréshez jutni. Utolsó reménye is, amelyet egyik nagyobb lapnak husvét pályázatára beküldött munkájába vetett, szintén megcsalta. Bizonyosan jelentéktelennek tartották az elbe-

szelését, mert hiszem különben ott kellett volna lennie a megjutalmazott munkák között.

— Nem haragszom azért rájuk. Csak legalább a bélyegeket kapnám vissza, amelyeket a kéziratom visszaküldésére mellékeltem. Ó, akkor! ... De hát mire jó ez a sovargás és töprengés?!

Keserűen felkaczgott és az ágyra vetette magát. Lassankint beesteledett, a kis rideg szobában mind barátságatlanabb lett a hűvösség s a füstölő petróleumlámpa fojtogató szaggal árasztotta el a komor odút. Odament az ablakhoz, szárnyait hevesen kitérte, hogy betóduljon a tiszta, esti levegő.

Három nap óta nem evett már. Fizikai ereje megtört, s azzal együtt bátorsága is. Nem bírta ki tovább a szobát, eloltotta a lámpát, fogta a kalapját, oda hagyta házat és céltalanul bolyongott az utcákon.

Az esti levegő éles és hideg volt, aztán az éhség is gyötörte, de nemcsak kenyérré áhitozott, hanem egy szelid szóra, egy jóságos tekintetre.

Talán egy óra hosszat tévelygett már, mikor egyszer csak egy utcába ért, ahonnan meglát-

hatta annak a háznak a tetjét, amelynek valami kályhájában vagy papirkosarában van eltemetve az ő utolsó reménye — kézírata.

— Az én elbeszélésem! ... Vissza kellett volna, hogy küldjék nekem! — gondolta magában és meglepedezett kétségbeesésében arról, hogy ez eddig nem is történt meg.

Teljesen gépiesen ment be a házba s a villamos lámpák ragyogó világánál még nyomorúságosabbnak érezte magát. Szegényes külseje miatt szegyenkezni kezdett és ismét kirohant az utca homályba. A hidegtől borzongva mind gyorsabban ment, de egy pillanatra mégis megállott egy kocsmá előtt, hogy a konyhából kiáradó párázatokban fölmelegedjék. De az ételek átható illata csak fokozta éhségének kínjait. Tovább ment hát.

Egyszere csak megállt s elővett a zsebéből egy diszes aranyrámába foglalt kis arczképet.

Szomorú mosolylyal gyöngéden nézett rá, de mintha csak röstelte volna a dolgot, gyorsan vissza dugta a zsebébe.

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.

(Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó-czég

☞ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — *Női costümök* valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

mintegy beszámol a Fejérvary kormány alatt történetekről és határozott formában megszabja saját és pártfeleink további magatartását.

A nemzetiségek.

Hogy valamit készítenek a nemzetiségi területeken, az most már kétségtelen. Egyre hangosabbakká lesznek a peritériák, úgy hogy az a gyanu sem látszik egészen alaptalannak, hogy a válság megoldásának minden lehető eszközzel való elnyújtása csak azért történik, hogy ezalatt időt nyerjenek a nemzetiségek akciójának befejezéséhez. Most már lehet, hogy érőben van a gyümölcs, mert minden oldalról megmozdulnak és Bécsből is nagyon világos célzások esnek a nemzetiségek jövődjéről szerepéről.

A bécsi Information című lap tudósít, amelyről tudvalevő, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös számára és jórészen az ő költségén készül, többek közt ezeket írja:

... Csak természetes, hogyha Bécs kijelenti, hogy a románokat kiszolgáltatja a betyárkéznek, ezek nem hajlandók érte áldozatot hozni. De segítségük mi nekik és ők is segítenek nekünk ...

Más helyütt pedig így vélekedik a bécsi politika egyik szócsöve:

... Olyan népmozgalmakat, aminők most Magyarországon észlelhetők, csak erősebb népmozgalmakkal lehet letörni. Amíg az üllöt a kalapács alá Budapesten állítják föl, nem érnek el semmit. De ezt az üllöt Zágrábban, Temesvárott, Trencsénben és Nagyszébenben kell felállítani, akkor talán megy a dolog ...

Különös, hogy a román, szerb és tót lapokból csak úgy árad a gyűlölet és az a reménység, hogy most talán mégis »megy a dolog«.

Hihetőleg megkapták kellő oldalról a direktívákat, mert átkozottul egyformán foglalkoznak a politikai helyzettel.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

A városi közgyűlés második napján, tegnap az egész időt majdnem a zárszámadás részletes tárgyalása foglalta el.

Dr Adorján Emil legalább huszszor szólalt fel s kifogásolta az egyes tételeket.

Legnagyobb vitát keltett az a felvetett kérdés, hogy miért nincs kitüntetve a szinigazgató fűtési és világítási tartozása, ami pedig a városnak éppen olyan követelése, illetve vagyona, mint más tartozások.

Kinos helyzetet teremtett ennek a kérdésnek a felvetése s a főszámvévőt támadták, holott igazság szerint a főszámvévő csak bűnbak volt ennél a kérdésnél s a tanács a hibás az egész dologért. Ismerjük alapjában a dolgot, annak összes előzményeivel. A tanács dédelgetéséből tejlődött oda az ügy, hogy a főszámvévő nem állithatta be a tételt, a zárszámadásokba, mert halasztást adott a tanács a szinigazgatónak s még a tartozás összegét sem közölték a főszámvévővel.

A jövőre nézve eléggé okulhat ebből a kellemetlen incidensből a városi tanács, amely a nyílt kártya hangoztatása mellett ilyen görbe utakat követ s bűnbakkul mást állít maga helyett.

Az este tél 7 óráig tartó közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Bozóky Béla, Hlatky Endre, dr Konrád Márk, Mezey Mihály, Nozák Rezső, dr Adorján Emil, Balogh Döme, Cser János, dr Halász Lajos, Mihelfi Adolf, Schwartz Izidor, Gábel Jakab, Lövenstein Zsigmond, Levitter Miksa, dr Moskovits József, Bordó Ferencz, Cerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Juricskay Barna, Ragány János, Moskovits Sámuel, Szűts Géza, Papolezy Ferencz.

A gyűlés megnyitása után az előző napi gyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették s rátértek a zárszámadások részletes tárgyalására.

Első sorban a bevételeket tárgyalták.

Dr Adorján Emil egyes tételekre tesz észrevételeket s kérdi, hogy miért csökkent évenként ezek jövedelmének összege.

Rimler Károly felel a kérdésekre. Kijelenti, hogy évekre visszamenőleg nem tudhat a főszámvévő azonnal felelni; a szabályok szerint az ilyen észrevételeket 2 nappal előzőleg írásban kell beadni, hogy kellő választ adhasson a főszámvévő. Ezenkívül rámutat egyes tévedéseire Adorján Emilnek.

Ragány János a részletekre ad szakzerű felvilágosításokat, hivatkozva a kötött szerződésekre. Ő is rámutat, hogy szükséges volna az észrevételek előzetes beadása.

Darvassy Lajos hivatkozik arra, hogy a katonai lakbérek, a kaszárnya bérösszegeket osztályozás szerint törvény állapítja meg; 50 év múlva letelik a törlesztés s jövedelme lesz a városnak a kaszárnyákból.

Balogh Döme azt vitatja, hogy 50 év múlva lejjebb szállítja a katonaság a bért.

Dr Adorján Emil úgy látja, hogy a kaszárnya politika csődöt mondott. Ajánlja a tanács figyelmébe, hogy az altábornagyi lak helyén utcát nyissanak s 14—15 lakház helyet eladhatnának. Így óriási adóalapot nyerne a város.

Mihelfy Adolf czáfolja, hogy káros volna a városra a kaszárnyák építése. Ez nagy forgalmat csinál s hasznára van a város polgárainak a katonaság.

Rimler Károly rámutat, hogy a katonaság elhelyezéseért mily erősen versengtek a városok. Ma már másként tárgyalnak, ha kaszárnya kibővítésről van szó.

A tanügyi rovatnál dr Adorján Emil, Lövenstein Zsigmond tettek észrevételt, amikre Ragány János főszámvévő adta meg a megnyugtató felvilágosítást.

Dr Adorján Emil arra kér felvilágosítást, hogy miért csökkent a városi szesz-illeték bevétele.

Lukács Ödön azon magyarázattal szolgál, hogy a szeszfogyasztás a sztrájkok miatt csökkent; továbbá az 1903. évről csak a következő év február 15-én zárták le a szeszilleték számadását, míg az 1904. évről december 31-én zárták le a számadást, a pénzügyigazgatóság rendelkezésére. — Majd rátér az első napon felvetett azon kérdésre, hogy a fogyasztási adók a közadók módjára hajtandók be s így egy kézben kell lenni a többi adókkal. Kéri, hogy ha bizalmatlanok iránta, a kérdést tegyék nyílt indítvány tárgyává.

Dr Adorján Emil tulérékenyen találja a tanácsnok felszólalását s egyes észrevételeket tesz.

Balogh Döme férfiasnak találja a tanácsnok

A toronyórák tizenegyet ütöttek, amikor arra szánta rá magát, hogy hazamenjen. A ház, amelyben lakott, teljesen sötét és csöndes volt, egyetlen hang nem hallatszott ki belőle. Lasan kapaszkodott fel a lépcsőkön és a megkönyebülés, sóhajával zárta be maga után szobája ajtaját. Azután elővett egy kis dohánymaradékot egy skatulyából, révedezve megtömté vele a pipáját és rágyújtott.

— Ah! — sóhajtott egy nagyot.

Hátradülve a karosszékekben, amelyet odatolt az ablakhoz, füstölt és álmodozott. Elmult boldogabb napokról, ifjuságról és reménységről, szerelméről. Többé már nem érezte, hogy fázik, az éhség kinjai is mintha néhány pillanatra eltűntek volna.

A hold még nem jött fel, a szél megfordult és a repülő felhők közül néhány csilag ragyogott le a husvéti égboltozatról. Csaknem teljes homály volt körülötte, csak az utcai lámpások vetették be szobájába bus világosságukat. Pipája elaludt s mikor újra ráakart gyujtani, csak hamut talált már benne. Sóhajtott egyet, félre-

tette s teljesen kimerülten ült az ágy szélére. Aztán elővette újra a kis arcképet és a bágyadt világosságánál nézegette a leány szép fiatal arcát. És gyöngéden simogatva a képet, fájdalmasan susogta:

— Én édes szívem! Drága szerelmem! Te talán pártomat fogad, ha tudnád, hányadán vagyok!

Szép álma csakhamar eltűnedezt s kétségbeesésének, meg nem érdemelt balsorsának érzése kétszeres súlylyal nehezedett rá a lelkére. Levette magát a vánkosra s első férfikönyei hullottak rá. Kétségbeesett fájdalom legnagyobb fokára hágott, az ünnep derengő hajnaláig egyre hallották a szomszédok hangos zokogását, nyögéseit a kis kamarából. Csak mikor a fakó nappali világosság félenken besiklott a szűk szobácskába, állott be a csend. A boldogtalan fiú elaludt.

— olvasta az elbeszélést? — kérdezte az említett lap pénztárosa reggel a kiadótól.

— Hogyne. Kitűnő munka, megérdemli a díjat. Reményem, hogy kiegészíti egy kicsit a szegény fiút, — felelte a kiadó.

A fiatal író már hetekkel előbb beküldötte volt az elbeszélést, de valahogy elkerülte a figyelmet. A szerkesztő kezébe csak jó későn került, csupa véletlenségből, de az olyan jónak találta, hogy rögtön azt adta ki. A kiadó elküldte az inasát egy utalvánnyal Ned Cliftonhoz s egy levélben amelyben szerencsét kívánt neki, arra is felszólította, hogy írásait ezentul az ő lapjának engedje át. Az inas azonban visszajött a levéllel, mert nem tudta kézbesíteni.

— Nem tudott rátalálni? — kérdezte a kiadó.

— Igen, rátaláltam — felelte szomoruan az inas. — Ott feküdt az ágyán, arczával a a vánkosba temetkezve, ajkát egy fiatal leány arcképére szorítva és — meg volt halva.

Lithion tartalmu!

Gyógyvíz és üdítő ital.
Szénsavdús.
Könnyen emészthető!

A singléri

SZULTÁN-FORRÁS

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó hatása!

Szakorvosok előkelő betegek vesébajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. A SZULTÁN-forrás kútközelisége: *Holénia Béla Eperjes* — Kapható *Kádár János* urnál *Nagyvárad*.

nyilatkozatát. A város érdekében állónak vélné hogy a fogyasztási adók kezelése a gazdasági ügyosztályhoz tétessék át.

Ragány János részletes felvilágítása után áttértek a zárszámadás további tárgyalására.

Hosszas vitát keltett dr. Halász Lajos azon felvetett kérdése, hogy melyik rovatban van feltüntetve az, miszerint az 1904. év végén minő összeggel tartozik a szinigazgató a városnak a színház fűtéséért és világításáért.

Ragány János főszámvevő őszintén kijelentette, hogy ez nincsen a zárszámadásban, mert az október-decemberi fűtés és világítási tartozásról nem kapott adatokat, mivel a tanács azon határozatot hozta, hogy a folyó évben a szezon végén számítják ki a szinigazgató tartozását.

Rimler Károly szintén ezt a védekezést adta elő s kijelentette, hogy jövőre az összes hátralékokat feltüntetik a zárszámadásban.

Látszott a bizottság tagjain, hogy ez a kérdés kinosan érintette, de végre is elfogadták a zárszámadásnak kiadási tételét is.

A villamos telep zárszámadásánál Halász Lajos felvilágosítást kér arra nézve, hogy a magán szerelés haszonnal jár-e a villamos telepre s minő a haszon?

Belányi Imre a villamos-telep igazgatója kifejté, hogy a telep érdekében szükséges, hogy a telep magán berendezéseket eszközöljön. Ennél a dolognál haszonra nem tekinthet, csak hogy az áram fogyasztók száma növekedjék.

Még az egyes alapok zárszámadását fogadták el s este 6 órára a zárszámadás tárgyalását befejezték.

Ezután a leltárt kifogásolta dr. Adorján Emil, de a többség azt elfogadta.

*

A községi iskolaszék 1905—906. évi költségelőirányzatát elfogadták, azzal, hogy a 12 helyettes tanerő mellett még 6 rendes tanítói, illetve tanítónői állás szervezését mondták ki.

*

A korcsmákról, sörházakról és pálinka mérésekről szóló szabályrendeletet Gerő Ármin javaslatára visszaadták azzal, hogy mint eddig, ezután is a rendőrség kellő tapintattal járjon el az italmérési engedélyek kiadásánál.

*

A honvéhadapród iskolánál megüresedett két alapítványi helyre Kopócsy Endrét és Kaszay Lajost ajánlotta a törvényhatóság.

A többi apróbb ügyek elintézése után a két napos közgyűlés este fél 7 óra után véget ért.

Levél Erdélyből.

Alsókosály, július 14.

Kedves Szerkesztő Ur!

— Ha ha ha ha . . . Ha ha ha.

— ?

— Ha, ha. Na csak tessék elképzelni. »Bob herczeg«-et láttam itt a szomszéd faluban egy 6 tagból álló társulattól. Na hát mondhatom, hogy a Szigligeti-színházban soha olyan jól nem mulattam (pláne az utolsó szezonban) mint a hét egyik estélyén a kaczkói pódium művész gárdáján. Micsoda dekorációk, micsoda kosztümök! Aztán milyen szépen hagyják ki belőle az epizód szerepeket. Olyan kékczeruzázást visz véghez a direktor, a milyet . . . — no, a milyet a kényszerhelyzet parancsol.

A bonvivant játszik buffo-komikus, drámai hős, népszinmű énekes szerepeket (akár Somo-gyinnál a pótseasonban). A koloratur-énekesnő szubrett is, naiva is, drámai szendei is, ha kell akár ballett táncosnő is. Valóságos zsenik. Telt ház nézte végig az előadásokat. — Számszerint 48-an voltunk. (Mind igaz magyarok.

A szintársulat tavasszal alakult. Direktora

egy király-színházbéli — (állítólag) elsőrendű kardalos.

A társulat többi tagjait nagybárára onnan s a társzínházaktól toborozza össze. Voltak tizenhatan, de mindenütt el-el marad egy-egy, s bár ma nagy az elégedettség a társulatban, erős a reményük, miszerint augusztus harmadikára még talán lesznek -- hárman is. A mellékszeményzet, vagy ha tetszik intéző személyzet áll egy tagból. Ez a titkár. Ez reklamiroz, bérletet hirdet és pénzt szed föl s az első felvonás után — a kortina kezelés az ő dolga.

Előadás után betértünk az egyik falusi vendéglőbe vacsorázni a művészgárdával. Szegény fiúk! De sokat is nélkülöznek. Annyi minden mentek azok keresztül, hogy az ember igazán szánja őket, de azért a kedélyük? na hát az páratlan! A mi a borkezelését illeti — Pista lesznek, ha nem igaz, — mi szesztestvéreink Bognár és Krasznai sutyba ülhetnek előttük. (Ámbár Krasznai ur tudom azt mondja erre: Hol az az ember, szeretném látni azt, a ki tultesz rajtam.) A szintársulat nő tagjai olyan szende képet vágnak eleintén, hogy az ember elcsodálkozik, de aztán ha belemelegedtek — szocialisták, feministák Gárdos Mariskának tántoríthatatlan hivei.

. . . Tegnapelőtt reggel fölhuzták a horgonyt s napföljötték — egy csomó adósság hátrahagyásával, a mit fináncz-miniszterük, a nagy harang fog kiegyenlíteni — elvitorláztak . . .

Tegnap ki kellett mennem a szomszéd határba az aratókhoz. Nyeregbe ültem s ki lovagoltam. Hogy mi a meleg? Arról nincs fogalma annak, ki a város utait koptatva, egyik árnyékból a másikba vonszolja magát, közbe olyan nagyokat szuszogva, hogy a vele szemközt jövő azt hús szellőnek érzi. Három-négy órát tölteni Isten szabad ege alatt, amikor a nap sugarai legforróbbak, akkor aztán az ember elképzei: na most ha egy fokkal melegebb volna, akkor e helyen pár perc múlva egy zsirpecsét állana s fölötte egy megszenesedett csontváz ágaskodnék.

A szaharai hőség dacára is az aratók vigdanája, a természet dekorációja hangulatokat keltettek bennem. Papir s iron után nyultam a zsebembe. Iron volt, papir nem. Különben ezt én már megszoktam. Ha hangulatom van, nincs nálam papir. Ha papir van, nincs iron. Ha iron is van, meg papir is van — akkor nincs hangulat. Igen ám, de később a bátyámat kellett értesítenem valami felől. De a küldöncnek nem akartam elmondani a dolgot. Mi tevő legyenek? Humboldt nem kutatott ugy Amerikában az Andeszek vidékén, miként én zsebeimben s mily nagy volt öröömöm, amikor legelrejtettebb zsebem egyik csücskéjében egy izületnyi hosszúságú iront kaptam. De nem volt papirom. Végre is az egyik gavallér aratónak cigarettapapírjait vettem igénybe. Minden cigarettapapírra irtam 3—4 szót, s nehogy egy mondat rejtvény keletkezzék belőle, a lapokat (nevezük hát annak) megszámoztam. Összecsavartam a szomszéd kukoricásból egy tök levelet loptam s abba belesomagoltam. Ez volt a boríték.

A nap égető sugarai ellen a Kosály patakában kerestem menedéket. Kérem ez nem olyan akármilyen patak, amelyben ha áradás van, bokáig ér a víz. Ez mélyebb, A legmélyebb vízbe mentem, hol a víz hullámai ajakamat nyaldosták, bár igaz — térdem álltam. Hanem az Isten megkegyelmezett mindnyájunknak.

Pár perc múlva olyan fekete lett az égbolt, mint mikor a Rimanóczy kéményéből kiáradó korom fekete füstfellegyet von a Rimanóczy s az égbolt közé. Megdőrdült az ég, cikáztak a villámok. A munkás nép egymás után vetette magára a keresztet. A faluban meghuhták a harangokat. Alig volt annyi időnk, hogy a tőlünk félkilométernyi távolságban levő házikóba meneküljünk. A próféta szakállára! Szép kis felhőszakadás volt. A viharok volt egy áldozata is: — egy bornyu, melyben a pozitív és negatív villamosság találkoztak.

Később aztán a nap, mint játszi gyermek ki-ki kandikált a fellegek mögöl. Erre aztán

mi is nekibátorodtunk s kibujtunk. Nem lehetett tovább dolgoztatni, minden csupa víz volt.

A munkások haza mentek. En lóra ültem újra s bandukoltam haza felé. Utközben Kosály patakán, — mely az esőtől kiáradt, — kellett átgázolni. Resteltem bevallani, hogy félttem átugratni, kénytelen vagyok azt mondani, hogy II. Lajos szomorú sorsa jutott eszembe s ezt elkerülendő, minden bravuroskodás nélkül usztattam át most már a lovam ajakát nyaldosó vízben.

Megyek a jegyzői irodába a posta után. (E tekintetben itt csaknem ázsiai állapotok uralkodnak.) Mindennap várok egy levelet. Jön több, de nem az az egy. Várok, várok . . . Két hét óta várok. Ha Nyáray »vár« kupléért hozzám fordulna, csinálnék neki egy olyan vár kuplét, amelyet ha elénekelne bizonyára . . . bizonyára megesnék egy lánynak a szive rajta . . .

Melyhez hasonló lyókat kíván,

Tankréd.

Az orosz forradalom.

Odessza, július 14. Hire jár, hogy a legutóbbi zavargások főkolompasai közül nyolcizat nyilvánosan, a város egyik közterén fognak kivégezni. Harminczat közülök már a börtönben kivégeztek.

Odessza, július 14. A Georgij Pobjedoszczev páncéloshajó új legénységeivel ma ideérkezett, hogy elvigyen magával 71 matrózt kik az ezen hajón kitért zendülésben részt vettek. Ezeket a matrózokat Szebasztropolba viszik és ott haditörvényszék elé állítják.

Odessza, július 14. Ma 102 ember állt a békebiróság előtt azzal vádolva, hogy a június hó 28-án Odesszában véghez vitt zavargások alkalmával rablásokban és gyújtogatásokba vettek részt az ottani kikötőben. A vádlottak közül 74-et a békebiróság felmentett és csak 28-at ítél 6—6 heti fogságra, ebbe a büntetésbe is a 3 heti vizsgálati fogságot beszámítva. Azt hiszik, hogy a felmentettek is bűnösök és úgy fogják fel az ítéletet, hogy az tüntetés a gyűlölt hivatalnokok ellen. A békebirákat ugyanis nem nevezik ki, hanem a lakosság választja, tehát nem hivatalnokok. Ez az ítélet is elárulja azt a konfliktust, amely Odesszában kitért a városi és a katonai hatóságok között. A lakosság általánosan helyesli a békebiróság ítéletét.

Suvalov temetése.

Moszkva, július 14. Gróf Suvalov holttestét ma a rangját megillető katonai diszszel és tiszteletadással a Nikolajev pályaudvarra vitték. Az óriási gyászmenetet dragonyosok kísérték. A gyászkiséretben volt Erzsébet nagyherczegnő, a meggyilkolt Szergiusz nagyherczeg özvegye is, továbbá a jelenlegi moszkvai főkományszó, a katonai és polgári hatóságok fejei. A koporsót, melyet egy lafellán vittek, óriási embertömeg követte.

Az anarchisták a felkelőkért.

Bukarest, július 14. (Saját tud. táv.) A nemzetközi anarchista szövetség azt az ajánlatot tette, hogy a Potemkin föllázadt matrózait saját költségén Argentiniába viszi. Az ügynökök hogy a csapatokat átvegyék, állítólag már meg is érkeztek.

Odessza, július 14. (Saját tud. táv.) Az itteni hadbiróság előtt tegnap 107 ember állott, akik részint fosztogatással, részint gyújtogatással voltak vádolva.

Ezek közül tizennégyet felmentettek, bár tudják, hogy részük volt a fosztogatásban. A közönség helyesli az enyhe ítéletet, mely némileg elégtétel a katonaság brutalitásáért.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) Varsói hír szerint számos menekülő érkezik ide Muszkból, hol folytonos zavargás van. Sok letartóztatás történik.

Az orosz zsidók tüntetése.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: Lotzban a szoczialista zsidók tüntetést rendeztek s gyalogos katonák szétkergették őket. Kettőt közülök letartóztattak, néhányat pedig megsebesítettek. Egy Guttkin nevű háztulajdonost, kit az itteni rendőrség besugójának tartottak, agyonlőtték a zavargók.

Oroszország köztársaság lesz.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) Moszkvából jelentik, hogy Oroszországban a hangulat mindegyre jobban a császár detronizálása ellen van. Ugy a nép, mint az előkelőség azt akarja, hogy Oroszországot felszabadítsák a császár szuverén hatalma alól és köztársasággá kiáltsák ki. Moszkva mellett egy erdőben a köztársasági pártiak, mintegy 30.000-en gyűlést tartottak.

A császár detronizálása.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy ott az a hír van elterjedve, hogy a császár ellen merénylet van készülődésben.

A testőrség és a nagyhercegek összeesküdtek a császár ellen és palotaforradalmat akarnak csinálni.

Az összeesküvők ha nem törnek a császár életére, akkor *detronizálni fogják.*

A nagyhercegek a császár helyett egy reakzionárius nagyherceget akarnak az orosz trónra ültetni.

A titkos gyűlésről tudomást szerzett a moszkvai rendőrség is, mely egy ezred kozákkal a gyűlés színhelyére ment. A kozákok és a rendőrség megtámadták a gyűlésező népet és sortűzet adtak. A sortűz következtében *50 ember meghalt, 200 pedig megsebesült.*

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: *hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni szíveskedjenek,* hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hír.** Nátafalussy Kornél királyi tanácsos, prémontrei rendi kanonok, a nagyváradi tankerület királyi főigazgatója megkezdte hat heti szabadságát s *Thurzófüredre* utazott. Távolléte alatt *Stauber József* állami főreáliskolai igazgató helyettesíti a főigazgatói teendőket végzésében.

* **Az olasz-i plébánia templom megáldása.** Holnap, vasárnap délelőtt megy végbe nagy egyházi diszszel a váradi-olasz új római katolikus plébánia templom megáldása. A megáldási szertartást, mely reggel 9 órakor

kezdődik, *Fetser* Antal apátkanonok, a templomépítési bizottság elnöke végzi, *Dencs* János tb. kanonok, esperes-plébános pedig ünnepi beszédet tart az új templomban hiveihez.

* **A villamos vasut építése.** A kereskedelemügyi miniszter tudvalevőleg a villamos vasut építésére vonatkozó terveket jóváhagyta kivitelre. A Nagyvárad-városi villamos vasut részvénytársaság tegnap kelt beadványában a város tanácsától a jóváhagyott építési tervek alapján a helyhatósági engedély sürgős megadását kéri. A jóváhagyott építési tervek a következők: a) Kossuth és Zöldfa-utcai vonalak közti vágánykapcsolat; b) a Szent-László-tér—Kert-utca—Rhédey-kerti vonal; d) Bémer-tér—Nagyteleki-utca—Vég-utcai vonal és kiágazó iparvágányainak átalakítása; f) a létező váradi-velencei állomás—Zöldfa utcai vonal és kiágazó iparvágányainak átalakítása; g) a központi forgalmi telep vágányhálózata; h) az igazgatósági épület; i) a gazdasági udvar; k) a pályafenntartási raktár.

* **Dr Belopotoczky Kálmán bérmatya.** A debreczeni róm. kath. hiveknek magas vendégük lesz a jövő hónap 19-én. Akkor érkezik Debreczenbe dr *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t., tábori püspök, váradi kanonok. Dr Belopotoczky Kálmán bérmatya Debreczenbe, 20-án már bérmatya s még ugyanaznap tovább utazik.

* **Az irgalmasrend tartományi káptalan.** A betegápolással foglalkozó irgalmasrend e hó 9—13-ig tartotta meg rendi tartományi káptalani ülését Budapesten, *Thurzó* Kornél tartományi rendfőnök elnöklése alatt. Ez alkalommal a rend kormány-tanácsosai között beavasztották *Wimmer* Julián dr, nagyváradi perjelit is.

* **A kútfúrás — önálló iparág.** A kereskedelemügyi miniszter arról értesítette tegnap a nagyváradi ipartestületet, hogy legújabbán kelt elvi határozata szerint az ártézi és műkútfúrás ipara ezentúl önálló iparág, melyhez külön iparigazolványt kell váltani. Lakatosok, kovácsok vagy géplakatosok tehát, mint ilyenek, külön iparigazolvány nélkül nem vállalhatnak kútfúrás.

* **Gyermekgyilkos apa.** Danczigból telegrafálják, hogy Delitsbben egy Kalinovszky nevű cipész a négy gyermekét a folyóba dobta és azután ő is utánok ugrott. Iskolás fiúk a két leánykát kimentették, a két fiú és az apa odaveszett. A kétségbeesett tett rugója: a nyomorúság.

* **Halálozás.** Özv. Kozma Lajosné szül. Szilágyi Lidia élete 73. évében elhunyt. Temetése tegnap, július 14-én ment végbe, nagy részvét mellett a lilium-utcai gyászszáztól.

* **Egy orosz hajóparancsnok hőstette.** Eddig azt hitték, hogy az orosz katonai forradalom — mely tudvalevően a tengeren tört ki — a rossz leveles miatt keletkezett. A kicsiny okról és a nagy okozatról szóló tételnek ez is elég bizonyítéka. Azonban a feltevés téves volt. Nem a rosszleves okozta a forradalom kitörését, hanem a — férgék. A vizsgálat kiderítette, hogy a hus, amit a matrózok enni kaptak, férges volt. Ha tehát férgék nem lettek volna, a matrózok kitűnő étvágygal fogyasztották volna el ebédjüket, a nyelvükkel is csettintettek volna talán és sohanapján jutott volna eszébe Omelcsuk matróznak odaállani a parancsnok elé, hogy saját életének kockáztatásával figyelmeztesse, milyen rossz a hus. Azonban a férgék ott voltak s nem hinné a világ és a história ha tényleg igaz nem volna, hogy azok a kicsiny megvetett állatkák a csári trónt oly veszedelmesen megingatták, hogy majdnem összedőltek. Egész Oroszországban csak egyetlen ember akadt, aki ebből a kicsinynek látszó okokból a nagy következtetést levonta a maga

javára és a hadsereg integritásának hasznára. Revalban a hajófelszerelési osztályban van egy hajóparancsnok, akinek nevét a tudósítás diszkréten elhallgatja. Ez valósággal hőstettet vitt végbe s ezzel előnyösen megkülönböztette magát a többi hajóparancsnoktól. A legénység ebédhez ült és konstalálta, hogy az étel teljességgel ehetetlen. Fel is keltek az éhes legények az asztaltól s a matrózhomlokokra veszélyt jelentő felhők borultak. A hajóparancsnok tudomást szerzett a dolgról és sietve ment fel kajütjéből. Ekkor követte el a nagy hőstettet. Leült az asztalhoz és — megkóstolta a legénység ételét. Az eredmény és a hatás meglepő volt. A parancsnok hősiessé evett néhány falatot, konstalálta, hogy ennél jobbat is evett már életében és — elrendelte, hogy a legénység más (jobb) ebédet kapjon. A legénység éljenzésbe tört ki. Semmi erőszakosság nem történt. A forrongást a hős parancsnok megelőzte. Ez volt az egyetlen hőstett, a melyet orosz tábornok a háború kitörése óta elkövetett.

* **Oroszlán mint utikisérő.** Nagy szenzációja van most Karlsbadnak. Egy gróf érkezett oda, akinek egyetlen utikisérője egy — oroszlán. Akár hova megy a gróf, mindenüvé magával viszi a puszták királyát. A félelmetes állat különben nagyon szelid és jóformán még a kutyaugatástól is megijed.

x **A Bazár vendéglőben** ma, szombaton este és holnap, vasárnap délelőtt a 37. gyalogezred zenekara fog hangversenyezni.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteller Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Lloyd orfeum** teljesen új társulata ma szombaton este fényes megnyitó előadást tart. Az igazgatóság költséget nem kimélve a külföldi és hazai Variettek legjobbjait szerződtette. *Dagma Dumber* Ós *Budavár csillaga*, *La Belle aurelia* lábujhegy táncosnő. *Christensen Anna* eredeti dán énekesnő *Göndör Aurél* a legkitűnőbb jellem komikus. *Rosetti Józsa* táncz művésznő, kitűntetett szépség. *Sugár Elza* magyar szoubrett. *Bodrogi József* a nálunk előnyösen ismert és kedvelt grotesk komikus. *Anatalfi Ilonka* átváltozó művésznő. *Nedics Natália* népdal énekesnő. *Váradi Juliska* kuplé énekesnő. *Naponta új és mulattató bohózat*. Családok legkellemesebb szórakozó helye. Belépő díj 1 korona. Kezdeté fél 9 órakor E kitűnő társulat előadásaira vagyok bátor felhívni a n. é. közönség becses figyelmét, szives pártfogásukért esedezik *Lichtenstein* Soma igazgató.

Igazságszolgáltatás.

Nyiri mandátumának vizsgálata.

— A mai tárgyalás. —

A budapesti I—III. kerületi járásbíróság tegnap folytatta a *Nyiri* Sándor mandátuma ellen beadott petíció dolgában a tanukihallgatásokat. A tárgyalást *Ligetkuthy* Iván táblai bíró vezette.

Az első tanu Kovács Mór kereskedő volt, aki elmondta, hogy a választás napján este hat órakor a Vigadó előtt hallotta, hogy a Fiume-vendéglőben jó pénzért kocsirendezőket vesz

nek fel. Odament, ahol menten sörrel kínálták meg. A jelen voltak közül — lehettek vagy huszonöt — emlékszik. Weisz Gézára, Klein Ignácra, Herskovits Mihályra és Bihari-Braun Jakabra. A fiatal dr. Gööz vette fel őket kocsirendezőknél és 50 koronát ígért. Január 28-án Herskovits Mihály és Weisz Géza Reiner üzletében meg is kapták az 50 koronát, amit nyugtázni kellett.

Balázi Béla detektív: Emlékszik arra, hogy a választás napján estefelé a Fiume-szálló előtt találkozott vagy tizenöt emberrel, akiktől hallotta, hogy pénzt kérnek. Beleszólt, hogy nincs pénz, de hogy aztán mi történt: kaptak-e pénzt és kitől, nem tudja, mert elment. Tagadja, hogy ő pénzt kapott volna.

Slovatsek Ferencz szobafestő: Ő is ott volt a választás idején a Fiume-szállóban, ő is ivott, a többiek is, de hogy ki fizetett, azt nem tudja. Onnan egész csoporttal a Vigadóba ment, hol egy kövér, szakállas ur kijelentette nekik, hogy fejenként kapnak 50 koronát, de nem a szavazatukért, hanem a kocsirendezésért. Ezután leszavazott, ő nem volt kocsirendező, hogy a többi volt-e, nem tudja. A pénzt azonban megkapta.

Herskovits Mihály kereskedő: A választás napja délutánján hallotta, hogy a Fiume-szállóban kocsirendezőket fogadnak fel. Ő is odament és vagy husz embert talált ott, akiket borral, sörrel untig elláttak. Hogy ki fizetett, nem tudja, de ő nem adott ki egy krajczárt sem. Dr. Gööz alkudott meg velük 50—50 koronában. Le is szavaztak, a Reiner üzletében megkapták az 50 koronát, de nem volt semmi dolguk a kocsirendezéssel, sőt kocsit is alig láttak.

A tanúkihallgatásokat délután folytatják.

EGYESÜLETEK.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok holnap, vasárnap délután 3 órakor tartja saját helyiségeiben 37-ik rendes évi közgyűlést, a melynek tárgyai közül az elnökség és a választmány egy részének választása érdeklő leginkább a társulat tagjait.

TANÜGY.

A székelyhidi leányiskola.

Méltó és igazságos, hogy ne csak megyénk székhelyének iskoláiról számoljunk be az olvasó közönség előtt a tanév végével, hanem a megyében kint működő iskolákat is ismertetjük. Ezek között jelentékeny helyet foglal el *őzv. Brém Jánosné* igen jó hírnévű örvendő tan- és nevelő-intézete *Székelyhiden*, az Érmélték e népes és forgalmas városában.

Jelen tanév befejezése alkalmával maga a tanfelügyelő ur jelent meg az évről vizsgálaton, honnan a legnagyobb meglepetéssel tért haza. Igen nagy öröme volt látni egy azt a széles kört, amelyre ez intézetben a tanítás kiterjed, mind pedig a pontos és szabatos ismereteket minden téren, amelyről a növendékek feleletei tanuskodtak. — Az iskola az elemi osztályokra vonatkozólag nyilvános, a polgáriakra vonatkozólag magán jellegű. Tanítást nyert itt, minden, ami a jelzett iskolákban leány növendékeknek tanítható. A különböző tantárgyak előadása mellett oktatást nyer a növendék énekben, zenében, a kézimunka minden nemében, a hazafias érzület gondos ápolása mellett a német és francia nyelvben is.

Az iskolába pusztán bejáró növendékek mellett bentlakókat is vállal az intézet gondos

igazgatónöje. Havi ellátás és gondozás díja 50 K. A. tuzsufolt városi intézetek mellett igen előnyösen ajánlható e minden tekintetben egészséges kisebb intézet. A leányok nevelésére, egészségére igen kiváló gond van fordítva. Különben minden szónál szebb bizonyítvány az, hogy 34 év multja dicséri ezt az intézetet!

TÁVIRATOK.

A vezérőbizottság ülése.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) A szövetkezett ellenzék vezérőbizottsága ma pénteken délután 5 órától 8 óráig **Kossuth** Ferencz elnökle alatt, a függetlenségi párt körhelyiségében ülést tartott.

A vezérő-bizottságnak ez volt az első ülése azóta, hogy **Fejérváry** Géza báró miniszterelnök a koalíció vezérémberei előtt megtette előterjesztéseit a válságos helyzetből való kibontakozást illetően.

Annak idején — tudvalevőleg — a vezérő-bizottság nem tartotta szükségesnek, hogy összeüljön s így került csak ma a vezérő-bizottság elé **Kossuth** és a többi vezérek **Fejérváry**nál tett látogatásairól előterjesztés.

A vezérő-bizottság üléséről a következő hivatalos kommunikét adták ki:

Az ellenzék vezérőbizottságának ma este **Kossuth** Ferencz elnökle alatt tartott ülésén a bizottságnak tizenegy tagja jelent meg, ugymint: **Zichy** Jenő gróf, **Bánffy** Dezső báró, **Barabás** Béla, **Zichy** Aladár gróf, **Darányi** Ignác, **Eötvös** Karoly, **Hock** János, **Kaas** Ivor báró, **Bartha** Miklós, **Polónyi** Géza és **Vázsonyi** Vilmos.

Az ülés megnyitása után **Kossuth** Ferencz elnök röviden vázolja **Fejérváry** Géza báróval tett látogatását, melynek — ugymond — csak magánjellege volt, mert az a politikára nézve nem hozott semmi fontosat.

Fejérváry csak arról a régi feltételekről beszélt, melyekről az ellenzék oly sokszor hallott. Ezek a feltételek fölött azonban már határozott a koalíció, amennyiben azokat nem tartotta elfogadhatónak.

A vezérő bizottság azután a nemzeti ellenállás szervezéséről, vagyis a közvélemény mikénti megnyilatkozásáról tanácskoztak.

Eötvös Károly higgadságra és megfontoltságra inti a koalíciós vezéreket, nehogy a vezérőbizottság elhamarkodott, a nemzeti követelmény szabad megnyilatkozására káros határozatot hozzon.

Zichy Jenő gróf helyteleníti **Eötvös** tartózkodó politikáját.

Eötvös Károly **Zichy** beszéde közben felingerülten távozott a vezérőbizottság üléséről.

A bizottság az elnök jelentését tudomásul véve; a nemzet passzív ellentállására nézve úgy határozott, hogy ez ügyben a vezérőbizottság hétfőn délután tartandó legközelebbi ülésén fog véglegesen dönteni.

Az ülés lefolyása igen mozgalmas volt.

Kossuth czikke.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) **Kossuth** Ferencz egy esti lapban cikket ír **Fejérváry** Géza báró tegnapi kiadott ismeretes rendeletéről.

Kossuth azt írja cikkében, hogy a kormánynak jogában áll megsemmisíteni a törvényhatóságok rendeleteit. De csak az alkotmányos kormányoknak, a **Fejérváry** darabant kormány nem alkotmányos és így nem kell adni a törvényhatóságoknak a megsemmisítő rendeletekre.

A király — írja tovább **Kossuth** — úgy látszik hajlandó megoldani már a válságot, de abban a **Fejérváry**-féle gyászmagyarkák megakadályozzák. A király nem fogja megszegni esküjét, hanem megadja a nemzetnek jogos követeléseit.

Mikor lesz megoldás?

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) A *Neue Freie Presse*-ben **Gautsch** osztrák miniszterelnök beszámol ischlii kihallgatásáról. **Gautsch** azt mondja, hogy a nyár folyamán nem tesznek kísérletet a magyar válság megoldására, hanem őszre a Felség megoldja a válságot. — Az osztrák miniszterelnöknek ezen nyilatkozatából azt következtetik, hogy a király teljesíteni fogja a koalíció, illetve a magyar nemzet követeléseit.

Amelyik vármegyének nincsen pénze.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) Szilágyvármegyében az ex-lex miatt a pótadók oly rosszul folytak be, hogy a tisztviselőknek augusztus elsejére már nem tudtak volna fizetést adni.

A vármegye vezetősége önkéntes adózásra hívta fel a közönséget. A felhívásra **Wesselényi** báró az újpárt egyik vezére 120.000 korona adót fizetett be a vármegye pénztárába.

Az önkéntesen befizetett adóból csakis a megyei tisztviselők fizetését fogják kiutalványozni s az államszükséglet fedezésére egy fillért sem adnak.

A háboru.

A japán katonák új ruhája.

London, június 14. (Saját tud. táv.) A japán hadsereg egészen új ruhát kap. A tisztek és közlegények egészen egyforma egyenruhát kapnak és a tisztek s közlegények egyenruhája között egyetlen megkülönböztetés a válszalagon lesz látható.

Kegyelmet kaptak.

Páris, július 14. (Saját tud. táv.) A Hivatalos lap közli a köztársasági elnök megkegyelmezési rendeletét, miután a kamara nem szavazta meg **Lasse** által helytelenített amnestia javaslatot. Az amnestia szól azoknak, akik besugások miatt, továbbá kik politikai vétség miatt Franciaországból száműzve lettek. Ezek: **Deroulé**, **Buffet** gróf és **Lus-Salice** gróf. **Deroulé**nek azt tanácsolták, hogy térjen vissza Franciaországba. Hazafias liga **Herbert** nacionalista képviselőt küldötte elébe és tü-

relmetlenül várják hívei. Bülfet gróf az egyik megkegyelmezett igen bántó táviratot küldött a köztársasági elnöknek.

Páris, július 4. (Saját tud. távirata.) Buffet gróf ma ideérkezett. A pályaudvaron nem volt incidens. Deroulide elhalasztotta elutazását, mert *Mária Krisztina* bucsukihallgatáson akarja fogadni.

Japán a jövőben.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.) A Japánban megjelenő előkelő folyóirat a *Csimpit* (Uj ember) melybe kiváló japán filozófusok és tanárok dolgoznak írja: A japán közszellem, mely a japán léleknek kifejezője, évszázados fejlődéssel bír. Kiváló császáruk uralkodása alatt új lendületet nyert a fejlődés. Az a szerep, melyet a japán lelkeknek, japán nagy férfiak már évszázadokkal előbb megjósoltak, megvalósuláshoz közeledik. A japán lélek és gondolkodásmód, mely eddig csak egy népé volt, az egész világra fog lenni. Vajjon nem fog-e a kereszténység álma, az Isten országa éppen a mi hazánkban megvalósulni. A vérkeresztséget már kiállta Japán. Eddig csak elfogadók voltunk, ki tudja, nem fogunk-e egykor az emberiség megjavítói lenni. És akkor adunk is valamit.

Miniszterválság Spanyolországban.

Madrid, július 14. Hivatalos körökben az hírlik, hogy a miniszterválság elkerülhetlen. A pénzügyminiszter be akarja nyújtani lemondását.

A kolera.

Tanger, jul. 14 Tegnepelőtt az hírlett, hogy egy benszülött meghalt kolerában. Azonban a hír nem bizonyult igaznak. Az összes innen távozó gőzösök kaptak egészségi bizonyítványt.

Orosz kiküldött a béke tárgyalásra.

Pétervár, jul. 14. A hivatalos lap megerősíti Witte miniszterelnöknek a washingtoni béketanácskozományra történt kiküldését.

Az angol parlamentből.

London, július 14. (Alsóház.) A hadsereg költségvetésének tárgyalása során Mac Crae szabadelvű azt indítványozta, hogy az önkéntesek számára megállapított hitelek csökkentésük és tiltakozzanak a hadügyminiszternek az önkéntes haderőkkel szemben elfoglalt álláspontja ellen.

Az indítványt rövid vita után 232 szavazattal 206 ellenében elvetették. Az ellenzék zajosan konstatálta a kormány csekély többségét.

London, július 14. (Felsőház.) Lansdowne márkí felelve lord Ellenborough megjegyzésére, ki támutatott arra, hogy tekintettel az orosz-japán háborúból levont tanulságokra, fordítsa a kormány figyelmét a sajtóellenőrzés kérdésére háboru idején, azt felelte, hogy a hírszolgáltatás ellenőrzése háboru esetén foglalkoztatta a kormány figyelmét.

Arra a kérdésre, hogy hogyan állapították meg az elfoglalt és elpusztított angol hajók kárpótlását, az orosz hadihajókkal szemben, azt feleli a külügyminiszter, hogy ez a megállapítás nem megy hamar, majd felsorolt több esetet, melyekben az orosz kormány kárpótlást fizetett.

A hőség Amerikában.

Newyork, július 14. (Saját tud. táv.) A hőség még mindig borzasztó. Tegnap 13-an haltak meg napszúrásban. Az utcán 57 ember esett össze.

A »Farfadet« katasztrófája.

Biserta, július 14. Nagy erőfeszítés után sikerült a Farfadet nevű tenger alatt járó hajót kiszabadítani az iszaptól. A hajó hátulsó része három méternyire a tengerszine alatt van.



REGÉNYCSARNOK.



PENELOP. 90.

Angol regény.

— Nella — mondá halkán és reszketve — egy kis időre elmegyek hazulról. Leszsz szives vigyázni a bátyámra.

— Igen is, kisasszony. De hát nem fél ilyen késő este egyedül távozni?

— Nem Nella; a jó Isten gondomat viseli.

Ezzel az Algy szobájába ment át. A beteg bágyadtan nézett rá.

— Pen, elmegy?

— Igen drágám, de csak rövid ideig leszek távol.

— Milyen fáradtnak látszol, Pen, óh, bár meghalnék — nagyon nehéz az élet.

— Algy az Istenért, hogy kívánhatsz ilyet! Neked élned kell — Nelliért és értem.

— Szegény, kedves Nellil! Az ég áldjon meg benneteket.

Pen a beteg fölé hajolt, megcsókolta s néhány gyöngéd szóval igyekezett vigasztalni.

— Kicsi Nella, édesem, vigyázz rá! — mondá, a mint a szobából távozott.

A gyermek egész bámulatba esett azon a különös, gyötrelmes kitejezésen, melyet a szép, halvány arczon látott.

*

Karácsony este volt — a hó egész nap esett s fehér lepelbe burkolta egész London városát. Egyik csendesebb utcájában, melynek házaiból kiragyogott a karácsonyfák gyertyáinak fénye, magános nő állott és énekelt. Hangja olyan szivreható volt mélységes fájdalomában, tele vágygyal és sóvárgással a visszahozhatatlan mult után, a mint e dalt énekelte:

— Oly gyöngéd és hü, Douglas, Douglas!

— A panaszos hang úgy emelkedet és szállt alá mintha az énekesnek fájó szívéből teljesen kiveszett volna a nyugalom s mintha az énekébe foglalt megbánásnak és bánatnak minden szavát átérezné. Rajta kívül egyetlen lélek sem volt már az utcán, csak a szél süvített kegyetlenül — el-elkapva az énekes egy-egy hangját.

Hosszu, durva kabátos férfi közeledett, végre — szájában égő szivarral. Gyors lépésekben haladt, de a mint az ének megüté fülét hirtelen megállott.

— Óh, nem jössz-e hozzám vissza Douglas Douglas?

Ezt a hangot és ezt a dalt olyan jól ismerte. Künt, a messze Indiában nagyon sokszor kísértette és ime, mintha az általa ismert ajakról hallaná megint.

Oda nézett, a honnan a hangot jönni hallá — egy fekete köpönyeges nőt látott ott állani.

— Szent ég! mormogá.

Graham százados minden idegében reszketett.

— Douglas! Douglas!

Néhány lépést téve előre, tisztán kivehette a holdvilágnál az arczot s látta, a mint a hold sugára a fényes aranyhajon tündöklök.

— Szent Isten! Chartres Penelop az utcán énekel!

Egy pillanatra megállott, szemét a leány arczára függesztve.

— Oly gyöngéd és hü Douglas, Douglas!

— A kedves hang panaszos zokogásban halt el. Douglas hirtelen a leány mellé lépve, vállát érintette kezével.

— Penelop!

Penelop féjdalmas kiáltással ragadta meg a feléje nyújtott kezét, s egész testében reszketett.

— Penelop, az égre kerem, mit jelent ez? kérdé halk, s remegő hangon.

A leány kétségbeesve felelte:

— Algy beteg; egy árva shillingünk sincs, azért énekeltem. Ma először.

— És a férje?

— Nem vagyok férjnél — válaszolt látszólag nyugodtan — de a közben ingadozni kezdett, — ha Douglas nem támogatja, bizonyára lerogy.

— Szegény gyermek! Penelop, higgye meg fogalmam sem róla, hogy ilyen sorsban legyenek. Hiszen maga is beteg! kiáltott, a mint a leány előre esett, s majdnem ájulva feküdt a karjaiban.

Néhány pillanat mulva azonban magához tért.

— Algy haldoklik! — zokogta szakadozva. Douglas, Douglas, ne hagyjon el! könyörgött, s félig eszméletlen állapotban hanyatlott a kapitány karjaiba.

— Penelop, vegyen magán erőt, nehogy elájuljon! Itt vagyok, segíteni fogok Algyn is, magán is, a mennyire csak tőlem telik.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Mennyibe kerül a szőlő permetezése?

A szőlő permetezésére használt bordói léből egy katasztrális holdra szükséges, ha azon egy méter távolság mellett körülbelül 6000 tőke van, az első permetezéshez 3—4 hl., a másodikhoz 5—6 hl., a harmadikhoz 6—7 hl. Természetes, ha sűrűbb ültetésű a szőlő, ennél jóval több kell. A permetezéssel járó költséget a következőkép számítjuk ki. Az első permetezéshez 3 hl, vizre kell 3 kg. kékkő a 60 fillér és 3 kg. mész a 2 fillér. A második permetezéshez 5 hl. vizre 10 kg. kékkő, 10 kg. mész. A harmadik permetezéshez 6 hl. vizre 12 kg. kékkő, 12 kg. mész.

A bordói lé elkészítése tehát összesen 15 korona 50 fillérbe fog kerülni. A napszám az első permetezésnél 2, a másodiknál 3, a harmadiknál 4, összesen 9 korona, vízfordás 4 kor 60 fillér, permetező gép kopása 1 korona, edények kopása 40 fillér. Mindössze tehát 34 korona 30 fillér. Kisbirtokosnál, aki a munkát maga végzi, elmarad a napszám fizetése és így az egész költség csak 20 koronát fog kitenni.

Az aranka irtása. Lóheréseink és luczernásaink egyik legnagyobb ellensége az aranka, az utóbbi években oly nagy mértékben és veszedelmes alakban terjedt el hazánkban, hogy annak irtása minden gazdának lelkiismeretbeli kötelessége. Sajnos manapság már az arankamentes magvak mentésével nem tudunk gátat vetni annak elterjedése ellen. Ma a mikor jóformán alig találunk herést, legelőt, útszéli begyepesített területet, árokpartot, a hol az aranka özönével ne terjedne hozzá kell fogni az arankának országsszerte való alapos irtásához.

És hiába fordít gondot a lelkiismeretes gazda a takarmánynövényei legmegfelelőbbjeinek termelésére, műtrágyázására, annak megfelelő hasznát nem fogja tapasztalni, ha az arankát ő és szomszédjai nem irtják, mert ez tönkre teszi azoknak fejlődését. A törvény intézkedik és elrendeli annak irtását és sajnos mégis mit

tapasztalunk? Azt, hogy az egész országban az aranka terjed. Most a mikor az aranka virágzásnak ideje elérkezett most kell, hogy az illetékes hatóságok megtegyék a legerélyesebb intézkedéseket, most szükséges, hogy az értelmes, lelkiismeretes gazdák részen legyenek és figyelmeztessék a törvény végrehajtó közegeit ezen veszedelem pusztításának alapos eszközlésére. Kívánatos, hogy országszerte mozgalom indíttassék arra nézve, hogy kivétel nélkül mindenki irtsa szántóföldjén az arankát. Mert csak így és semmi más módon nem tudunk eredménynyel védekezni az aranka ellen. Vegyük figyelembe a földművelésügyi miniszternek ez irányban kiadott rendeletét és irtsuk az arankát. Irtjuk pedig ne csak a szántóföldeken, de mindenütt a hol találjuk.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, jul. 14.	
Buza okt. — — — —	15.50
Rozs okt.-re — — — —	12.64
Tengeri július 1906. — — — —	15.44
Zab ápr.-ra — — — —	10.64
Repeze aug.-ra — — — —	24.50

Értéktőzsde.

Budapest, jul. 14.	
Oszrákhitelrészvény — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — —	806.50
Leszámitoló bank — — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villam. s vasut — — — —	2450.—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jul. 14-én	
Magyar aranyjárdék 4% — — — —	116.20
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.65
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	88.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — —	96.75
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény — — — —	98.—

Magyar nyereség sorsjegy-kölesön — — — —	21.8—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	166.—
Osztrák járadék papirban — — — —	100.15
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.65
Osztrák járadék aranyban — — — —	119.—
Osztrák korona járadék — — — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.40
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.79—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	660.—

Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	67.4
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	1910
Német birodalmi márka — — — —	117.75
London vista — — — —	240.25
Páris vista — — — —	95.60
20 márkás arany — — — —	95.52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Bellán-féle *kévekötelek* biharmegyei főraktára.

Alapított: **HELFFY JÓZSEF** Alapított: 1868.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 41. sz.

Hazai ipar. Telefonszám: 51. Gyári áruk.

Minden- **zsákok.** Vizhatlan **ponyvák.**
nemű és vitorla

Gépolajok, gépkenőcsök, gépszijak, kötelek, kender kócs s más e szakbavágó *Bácskai készítésű gazdasági kötelek, czikkék* nálam gyári árban beszerezhetők.

Ez alkalommal bátorkodom a t. gazdaközönseget azon körülményre figyelmeztetni, hogy 37 év óta fennálló

zsák- és ponyvakölesönző üzletem

ez idén is nagy mennyiségű **új zsák és ponyvával** gyarapítottam, úgy hogy minden ily irányu szükségletét is a **legolcsóbb kölcsönűjakk** mellett kitudom elégíteni.

A t. gazdaközönseget ismert szolidaritásomról előre is biztosítva vagyok

kiváló tisztelettel: **HELFFY JÓZSEF.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcso

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és wiszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értésli a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), sánes fényképező lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártyell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

→ **villamosvilágítási** ←

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A

„Nagyvárad Hítelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb

és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölsönöket nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább

kamatozásu kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat

Értékpapírok, ékszer és terményekre

előleget ad.

Az igazgatóság.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsini Czementgyári Unió“ gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszige-
telési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.

Csatornákat saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhat-
lan betoncsöveivel eszközöl.

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és
műkövekből.